

## DECIZIE nr. 705 din 5 iulie 2012

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [Legii nr. 119/2010](#) privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor

**EMITENT** • **CURTEA CONSTITUȚIONALĂ**

Publicat în **MONITORUL OFICIAL nr. 567 din 9 august 2012**

**Data intrării în vigoare 09-08-2012**

Augustin Zegrean - președinte  
Aspazia Cojocaru - judecător  
Acsinte Gaspar - judecător  
Mircea Ștefan Minea - judecător  
Iulia Antoanella Motoc - judecător  
Ion Predescu - judecător  
Puskas Valentin Zoltan - judecător  
Patricia Marilena Ionea - magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Simona Ricu.

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor [Legii nr. 119/2010](#) privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor, excepție ridicată de Niculina Athanasie în Dosarul nr. 50.432/3/2010 al Tribunalului București - Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale și care constituie obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 104D/2012.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Președintele dispune să se facă apelul și în dosarele nr. 237D/2012, nr. 280D/2012, nr. 693D/2012-703D/2012, nr. 751D/2012 și nr. 765D/2012-767D/2012, având ca obiect aceeași excepție de neconstituționalitate, invocată de Marcela Dârjan în Dosarul nr. 8.642/117/2010 al Curții de Apel Cluj - Secția I civilă, de Emilia Chiriac în Dosarul nr. 10.912/62/2010 al Curții de Apel Brașov - Secția civilă și pentru cauze cu minori și de familie, de conflicte de muncă și asigurări sociale, de Curtea de Apel Bacău - Secția I civilă, din oficiu, în dosarele nr. 3.229/103/2010, 3.523/103/2010, 3.566/103/2010, 3.568/103/2010, 3.674/103/2010, 3.682/103/2010, 4.208/103/2010, 4.362/103/2010, 3.615/103/2010, 7.555/103/2010, 7.687/110/2010, 3.680/103/2010, 3.621/103/2010, 3.902/103/2010 și 4.224/103/2010.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Curtea, având în vedere obiectul identic al excepțiilor de neconstituționalitate ridicate în dosarele nr. 104D/2012, nr. 237D/2012, nr. 280D/2012, nr. 693D/2012-703D/2012, nr. 751D/2012 și nr. 765D/2012-767D/2012, pune în discuție, din oficiu, problema conexării cauzelor.

Reprezentantul Ministerului Public este de acord cu conexarea dosarelor.

Curtea, în temeiul [art. 53 alin. \(5\) din Legea nr. 47/1992](#) privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, dispune conexarea dosarelor nr. 237D/2012, nr. 280D/2012, nr. 693D/2012-703D/2012, nr. 751D/2012 și nr. 765D/2012-767D/2012 la Dosarul nr. 104D/2012, care este primul înregistrat.

Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată, sens în care invocă jurisprudența în materie a Curții Constituționale.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

Prin Încheierea din 10 noiembrie 2011, pronunțată în Dosarul nr. 50.432/3/2010, Tribunalul București - Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [Legii nr. 119/2010](#) privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor.

Excepția a fost ridicată de Niculina Athanasie cu prilejul soluționării contestației formulate împotriva deciziei de pensionare.

Prin Încheierea din 19 decembrie 2011, pronunțată în Dosarul nr. 8.642/117/2010, Curtea de Apel Cluj - Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [Legii nr. 119/2010](#).

Excepția a fost ridicată de Marcela Dârjan cu prilejul soluționării recursului formulat împotriva Sentinței civile nr. 2.096 din 21 aprilie 2011, pronunțată de Tribunalul Cluj în Dosarul nr. 8.642/117/2010 având ca obiect drepturi de asigurări sociale.

Prin Încheierea din 16 ianuarie 2012, pronunțată în Dosarul nr. 10.912/62/2010, Curtea de Apel Brașov - Secția civilă și pentru cauze cu minori, de conflicte de muncă și asigurări sociale a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [Legii nr. 119/2010](#).

Excepția a fost ridicată de Emilia Chiriac cu prilejul soluționării recursului formulat împotriva Sentinței civile nr. 691/As din 28 aprilie 2011, pronunțată de Tribunalul Brașov în Dosarul nr. 10.912/62/2010.

Prin încheierile din 5 martie 2012, pronunțate în dosarele nr. 3.229/103/2010, 3.523/103/2010, 3.566/103/2010, 3.568/103/2010, 3.674/103/2010, 3.682/103/2010, 4.208/103/2010, 4.362/103/2010, 3.615/103/2010, 7.555/103/2010,

7.687/110/2010 și 3.621/103/2010, Încheierea din 19 martie 2012, pronunțată în Dosarul nr. 3.680/103/2010, și încheierile din 26 martie 2012, pronunțate în dosarele nr. 3.902/103/2010 și 4.224/103/2010, Curtea de Apel Bacău - Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [Legii nr. 119/2010](#), excepție ridicată, din oficiu, de instanța de judecată.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorii acesteia formulează, în esență, următoarele critici:

1. Ulterior constatării neconstituționalității unor prevederi ale Legii privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor, pe calea controlului de constituționalitate a priori, prin [Decizia nr. 873/2010](#), la data de 29 iunie 2010, în Camerele reunite ale Parlamentului au fost eliminate dispozițiile de lege constatate neconstituționale, proiectul legii amintite fiind adoptat cu majoritatea voturilor parlamentarilor. Or, reexaminarea proiectului de lege de către Camerele reunite ale Parlamentului nu era posibilă, întrucât Constituția enumeră cu strictețe cazurile excepționale în care o lege este adoptată astfel. Prin urmare, au fost încălcate dispozițiile art. 75 din Constituție.

2. Există o discrepanță majoră între cele arătate în expunerea de motive a [Legii nr. 119/2010](#) și previziunile Guvernului cu privire la impactul bugetar al acestei legi, pe de o parte, și realitatea bugetară existentă la finalizarea procesului de recalculare a pensiilor, de cealaltă parte, realitate care indică o creștere a cheltuielilor sistemului de pensii publice, iar nu o scădere, așa cum se prevăzuse. Acest fapt este contrar dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție, care impun existența unei concordanțe între motivele și/sau scopul actului normativ și efectele acestuia.

3. Prin efectele ce au fost obținute în urma recalculării pensiilor, s-a realizat o scădere a nivelului de trai. Astfel, a fost accentuat dezechilibrul preexistent în sistemul public de pensii publice între venituri și cheltuieli, cu consecințe implicite majore pe termen scurt, mediu și lung asupra nivelului de trai a cărui finanțare de bază se asigură în principal de la bugetul de stat.

4. [Legea nr. 119/2010](#) contravine art. 20 din Constituție, deoarece încalcă art. G pct. 2 din partea a V-a a Cărții sociale europene revizuite și, în subsidiar, art. 12 pct. 2 din partea a II-a a aceleiași cărți raportat la art. 65 pct. 1 și 2 din partea a XI-a din Codul european de securitate socială al Consiliului Europei, întrucât, în majoritatea cazurilor, în urma recalculării pensiilor de serviciu, pensiile rezultate nu sunt cel puțin egale cu 40% din totalul câștigului anterior al beneficiarului pensiei.

5. Legea criticată aduce atingere modalității în care legea anterioară a constituit dreptul la pensie, cu consecințe drastice asupra cuantumului pensiei. Așa fiind, este încălcat principiul neretroactivității legii civile.

6. Decizia de pensionare reprezintă un titlu de creanță asupra statului, iar partea necontributivă a pensiei de serviciu constituie o compensație acordată pentru a contrabalansa interdicțiile și îngrădirile unor categorii socioprofesionale cu un statut special. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pensia reprezintă un "bun", intrând astfel în sfera de protecție a art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Astfel, afectarea cuantumului pensiei prin recalculare dobândește semnificația unei încălcări a dreptului de proprietate privată.

7. Prevederile de lege criticate sunt contrare art. 16 alin. (1) din Constituție, întrucât nu prevăd aceleași condiții de recalculare a pensiilor de serviciu pentru toate categoriile de pensionari la care se referă [Legea nr. 119/2010](#).

Tribunalul București - Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale consideră că exprimarea opiniei sale asupra excepției de neconstituționalitate ar echivala cu o antepunțare, având în vedere că obiectul cauzei în care s-a ridicat această excepție îl constituie însăși recunoașterea și plata pensiei de serviciu și înlăturarea aplicabilității [Legii nr. 119/2010](#).

Curtea de Apel Cluj - Secția I civilă consideră că excepția de neconstituționalitate nu este întemeiată. În acest sens, arată că nu sunt încălcate dispozițiile art. 75 din Constituție, întrucât, prin trimiterea la Curtea Constituțională a proiectului de lege considerat adoptat prin respingerea unei moțiuni de cenzură, pentru analizarea în control a priori a constituționalității acestuia, nu se părăsește cadrul inițial al adoptării legii prin angajarea răspunderii Guvernului. Astfel, ulterior pronunțării Curții Constituționale asupra constituționalității, proiectul de lege va reveni în punctul de unde a plecat în cadrul procedurii de adoptare a legii, respectiv în fața Camerelor reunite ale Parlamentului, pentru a fi reexaminat în vederea punerii de acord cu decizia Curții Constituționale.

Curtea de Apel Brașov - Secția civilă și pentru cauze cu minori și de familie, de conflicte de muncă și asigurări sociale consideră că textele de lege criticate creează un tratament juridic discriminatoriu, contrar dispozițiilor art. 16 alin. (1) din Constituție, în ceea ce privește stabilirea condițiilor de recalculare a pensiei.

În conformitate cu dispozițiile [art. 30 alin. \(1\) din Legea nr. 47/1992](#), încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului, precum și Avocatului Poporului, pentru a-și formula punctele de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

Avocatul Poporului consideră că prevederile de lege criticate sunt constituționale.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul nu au comunicat punctele de vedere solicitate asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, punctele de vedere ale Avocatului Poporului, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și [Legea nr. 47/1992](#), reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale [art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992](#), să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile [Legii nr. 119/2010](#) privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 441 din 30 iunie 2010.

Autorii excepției consideră că prevederile de lege criticate contravin următoarelor texte din Constituție: art. 1 alin. (5) privind obligația respectării Constituției, a supremației sale și a legilor, art. 15 alin. (2) referitor la neretroactivitatea legii civile, art. 16 alin. (1) referitor la egalitatea în drepturi a cetățenilor, art. 44 privind dreptul de proprietate, art. 47 alin. (1) referitor la nivelul de trai și art. 75 referitor la sesizarea Camerelor Parlamentului. De asemenea, invocă încălcarea dispozițiilor art. 20 din Constituție prin raportare la dispozițiile art. 1 din Primul Protocol la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, referitoare la dreptul de proprietate, în raport cu dispozițiile art. 12 pct. 2 din partea a II-a a Cărții sociale europene revizuite, referitoare la dreptul la securitate socială, ale art. G pct. 2 din partea a V-a a aceleiași cărți, referitoare la restricții, și ale art. 65 pct. 1 și 2 din partea a XI-a din Codul european de securitate socială al Consiliului Europei privind cuantumul prestațiilor de asigurări sociale. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că o parte din criticile formulate de autorii excepției au mai constituit obiect al controlului exercitat de instanța de contencios constituțional. Astfel, prin mai multe decizii, așa cum sunt [Decizia nr. 871 din 25 iunie 2010](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 433 din 28 iunie 2010, sau [Decizia nr. 1.587 din 13 decembrie 2011](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 81 din 1 februarie 2012, Curtea Constituțională a constatat că dispozițiile [Legii nr. 119/2010](#) nu contravin prevederilor art. 15 alin. (2), art. 16 alin. (1) și art. 44 din Constituție și nici prevederilor art. 1 din Primul Protocol la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să justifice reconsiderarea jurisprudenței în materie a Curții Constituționale, considerentele și soluția deciziilor amintite își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

În cauza de față, autorii excepției invocă însă și critici de neconstituționalitate extrinsecă sau intrinsecă a [Legii nr. 119/2010](#) care nu au mai fost analizate de Curtea Constituțională anterior.

Astfel, autorii excepției arată că actul normativ criticat a fost adoptat cu încălcarea prevederilor art. 75 din Constituție, întrucât, ulterior constatării neconstituționalității unor dispoziții ale Legii pentru stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor, procedura de reexaminare în Parlament a avut loc în ședința comună a celor două Camere ale Parlamentului, proiectul de lege nefiind trimis Camerei Parlamentului care, potrivit prevederilor constituționale amintite, trebuie să fie prima sesizată.

Cu privire la această critică, Curtea reține că [Legea nr. 119/2010](#) a fost adoptată potrivit dispozițiilor art. 114 din Constituție, printr-o procedură care derogă de la procedura ordinară de adoptare a legilor. Astfel, ca urmare a asumării răspunderii de către Guvern, un proiect de lege este considerat adoptat numai în condițiile în care inițiativa Guvernului nu este sancționată prin adoptarea unei moțiuni de cenzură de către Parlament în condițiile art. 113 din Constituție. Neinițierea unei astfel de moțiuni ori respingerea ei are semnificația susținerii proiectului de lege de către majoritatea deputaților și senatorilor, fapt care conferă legitimitate actului normativ propus de Guvern. Or, Curtea apreciază că, pentru rațiunile avute în vedere, o astfel de susținere trebuie să se regăsească pe parcursul întregii proceduri de legiferare, indiferent dacă proiectul de lege este sau nu supus controlului de constituționalitate a priori. De altfel, în acest sens sunt și dispozițiile [art. 1 pct. 9 și 17 din Hotărârea Parlamentului României nr. 4/1992](#) privind Regulamentul ședințelor comune ale Camerei Deputaților și Senatului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 34 din 4 martie 1992, cu modificările și completările ulterioare, în care se arată că Senatul și Camera Deputaților se întrunesc în ședințe comune cu prilejul desfășurării "procedurii privitoare la angajarea răspunderii Guvernului asupra unui program, a unei declarații de politică generală sau a unui proiect de lege", precum și pentru "reexaminarea legii adoptate în ședință comună, [...] prin angajarea răspunderii Guvernului".

Așa fiind, Curtea apreciază ca fiind neîntemeiate criticile de neconstituționalitate raportate la dispozițiile art. 75 din Constituție.

De asemenea, autorii excepției arată că actul normativ criticat este contrar dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție, întrucât există o discrepanță evidentă între cele arătate în expunerea de motive a legii cu privire la situația de criză care impune adoptarea actului normativ și efectele reale ale acestui act normativ. Față de această critică, Curtea reține că textul constituțional invocat instituie obligația respectării Constituției și a legilor. Or, în cauză nu se poate reține încălcarea acestui text, ci, mai degrabă, o previzionare inexactă a efectelor [Legii nr. 119/2010](#), fapt care nu reprezintă un aspect de neconstituționalitate.

De asemenea, tot din perspectiva efectelor generate de actul normativ în discuție, autorii excepției consideră că este încălcat art. 47 alin. (1) din Constituție, referitor la dreptul la un nivel de trai decent.

Curtea constată că, în susținerea acestor critici, autorii excepției arată că dispozițiile [Legii nr. 119/2010](#) au contribuit la adâncirea dezechilibrului dintre cheltuielile și veniturile sistemului public de pensii.

Or, Curtea apreciază că cele arătate de autorii excepției în motivarea excepției sunt insuficiente pentru a evalua în mod concret efectele pe care dispozițiile [Legii nr. 119/2010](#) le-au avut asupra economiei. Astfel, împrejurarea că în anul 2011 deficitul sistemului public de pensii a fost superior celui din anii precedenți trebuie raportată la ansamblul

măsurilor pe care statul le-a luat în această perioadă, precum și la contextul social și economic. Or, Curtea constată că [Legea nr. 119/2010](#) nu a fost singurul act normativ adoptat în această perioadă în ceea ce privește materia dreptului la pensie, anul 2010 aducând după sine și adoptarea [Legii nr. 263/2010](#) privind sistemul unitar de pensii publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 852 din 20 decembrie 2010. În același timp, contextul crizei economice pe care România a străbătut-o în această perioadă a produs efecte negative având multiple manifestări. Evoluția socială, creșterea numărului de asigurați și diminuarea numărului de contribuabili pot fi tot atâtea răspunsuri la problema creșterii deficitului sistemului de pensii publice. De altfel, înșiși autorii excepției arată că această creștere este cauzată "probabil" de [Legea nr. 119/2010](#), nefiind, prin urmare, o certitudine.

Așa fiind, Curtea apreciază că, în raport cu cele susținute de autorii excepției, nu poate fi reținută contrarietatea dintre dispozițiile [Legii nr. 119/2010](#) și prevederile art. 47 alin. (1) din Constituție.

Autorii excepției de neconstituționalitate arată că dispozițiile [Legii nr. 119/2010](#) contravin și prevederilor Cărții sociale europene revizuite și Codului european de securitate socială al Consiliului Europei, nefiind respectate cuantumul prestatiilor sociale arătate în aceste acte internaționale.

Curtea reține că în sistemul public de pensii, întemeiat pe principiul contributivității, cuantumul pensiei este raportat nu doar la veniturile obținute imediat înainte de deschiderea dreptului la pensie, ci și la veniturile obținute pe întreaga perioadă de contribuție. Prevederile internaționale invocate nu stabilesc nici ele că veniturile în funcție de care se apreciază cuantumul la pensie sunt numai acelea aferente ultimilor ani de contribuție, astfel că apar ca lipsite de temei criticile de neconstituționalitate invocate.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1-3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al [art. 29 din Legea nr. 47/1992](#), cu majoritate de voturi,

**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ**

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [Legii nr. 119/2010](#) privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor, excepție ridicată de Niculina Athanasie în Dosarul nr. 50.432/3/2010 al Tribunalului București - Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale, de Marcela Dârjan în Dosarul nr. 8.642/117/2010 al Curții de Apel Cluj - Secția I civilă, de Emilia Chiriac în Dosarul nr. 10.912/62/2010 al Curții de Apel Brașov - Secția civilă și pentru cauze cu minori și de familie, de conflicte de muncă și asigurări sociale, de Curtea de Apel Bacău - Secția I civilă, din oficiu, în dosarele nr. 3.229/103/2010, 3.523/103/2010, 3.566/103/2010, 3.568/103/2010, 3.674/103/2010, 3.682/103/2010, 4.208/103/2010, 4.362/103/2010, 3.615/103/2010, 7.555/103/2010 și 7.687/110/2010, 3.680/103/2010, 3.621/103/2010, 3.902/103/2010 și 4.224/103/2010.

Definitivă și general obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 5 iulie 2012.

**PREȘEDINTELE**

**CURȚII CONSTITUȚIONALE,**

**AUGUSTIN ZEGREAN**

Magistrat-asistent,

Patricia Marilena Ionea

-----